

Crash-museum verruult loods in Lisserbroek voor Fort bij Aalsmeer

Een verhuizing als een militaire operatie

DOOR PAUL VAN DER KOOIJ

RIJSENHOUT - Het is een verhuizing als een militaire operatie, waar alles op alles moet zijn afgestemd. De grote Spitfire, het tien meter lange en twaalf meter brede pronkstuk, kan pas van het oude naar het nieuwe Crash-museum als de rest van de loods in Lisserbroek is vrijgemaakt.

En daar zijn al twee weken lang gemiddeld vijf vrijwilligers per dag mee bezig van het Crash Luchtoorlog- en Verzetsmuseum '40-45. Om een idee te geven: spullen uit vierentwintig vitrinekasten, maar ook uit een grote werkplaats en een opslag moesten verpakt en in genummerde dozen worden overgebracht naar het nieuwe onderkomen in het Fort bij Aalsmeer. Bestelbus na bestelbus. Ook onderduikhuizen moesten authentieke plank voor authentieke plank uit elkaar om straks weer goed te passen.

Voor de motoren of delen daarvan die deze week de reis ondernamen van west naar oost, was een vrachtwagen met

kraan geen overbodige luxe. De kleinere delen van een Rolls Royce Merlin wegen al snel tweehonderd kilo of motor van een Messerschmitt ME 109 grotere delen komen op vijf tot zeshonderd kilo. Het is allemaal nog niets vergeleken met de Short Stirling-motor mét propeller: 2000 kilo. Of de Spitfire: 3000 kilo – schoon aan de haak. Het mooie bij de Spitfire is dat de vleugels eraf kunnen en naast de romp een plekje vinden in de dieplader, geregeld via de gouden contacten van de medewerkers en donateurs.

Voor het zover is, moet eerst die Spitfire naar het midden van de hal in Lisserbroek gereden kunnen worden. Hoewel al veel klein spul is overgebracht, versperren droppingscontainers, de vier grootste motoren, wrakdelen van klein tot groot en de Fokker D21-reconstructie voorlopig de weg. Het zal de komende weken duidelijk worden wanneer de Spitfire op transport gaat en zijn machtige vleugels kan uitslaan in de 20 bij 10 meter grote loods bij het fort.

Half maart kreeg Crash de sleutels, een week later sloot het

museum in Lisserbroek de deuren voor het publiek. Zo kon de totale energie op de verhuizing kon worden gericht en hoefde er geen onoverzichtelijke situatie te ontstaan. Secretaris Jan Springintveld: „Voor 4 en 5 mei verwachten we wel over zijn, maar staat nog niet alles op zijn plaats in het fort. Het zal dus nog een beetje improviseren zijn als gasten uit binnen- en buitenland het museum bezoeken.” Zo mag de gemeente nog een daklekkage herstellen en gaan Crash-medewerkers nog wat schilderen en een uitgerande ruimte schoonmaken. Maar, zo is het motto: eerst alle spullen over en dan verder inrichten.

Hoewel de totale ruimte vergelijkbaar is, vergen de vele ruimtes in het fort én de twee loods en de 400 vierkante meter grote loods in Lisserbroek en de 200 vierkante meter opslag verderop. Een van de ruimtes in het fort wordt het decor van wisseltonstellingen. Zo kan het museum ieder half jaar de nadruk leggen op een nieuw facet uit luchtoorlog of het verzet

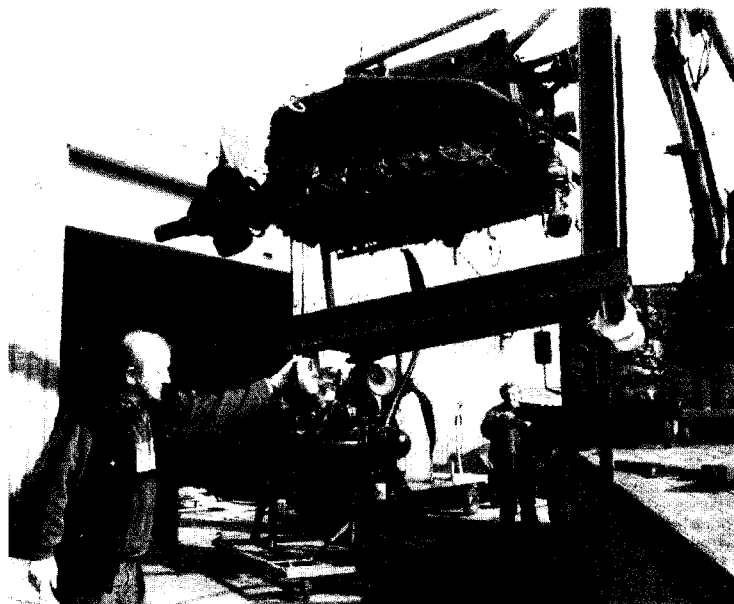
voor de vaste én de vele nieuwe bezoekers die men verwacht in Rijsenhout.

„In Lisserbroek zaten we in een uithoek. Als onderdeel van de Stelling van Amsterdam kunnen we meeliften met fietsroutes van bijvoorbeeld de ANWB, Open Monumentendagen en de Stellingmaand die in het Werelderfgoed worden gehouden”, zegt het bestuurslid. Ook zelf organiseert Crash het nodige evenementen, zoals avonden voor bedrijven die meer willen dan een etentje en voorlichtingsmiddagen voor scholieren. En waar kun je beter luisteren naar authentieke radio's dan in het luchtoorlog- en verzetsmuseum? Of een ritje met vijftig legervoertuigen laten beginnen en eindigen? Bij de plek waar Crash heel blij mee is: het Fort bij Aalsmeer.

„Toen die mogelijkheid zich aandiende, hebben we die met beide handen aangegrepen. De eigenaar heeft de grond en loods in Lisserbroek enkele jaren geleden verkocht en we kunnen niet wachten op een museumpark. Daar wordt trouwens al tien, vijftien jaar over gepraat.”

Het Fort bij Aalsmeer vult zich met luchtoorlog en verzet.

De motor van een Messerschmitt ME 109 verlaat Lisserbroek.

FOTO'S CRASH/JANNIE HERFST